

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

АНТИМОНОПОЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u> (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	<u>08 «Право»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>081 «Право»</u> (код і найменування спеціальності)
освітньо-професійної програми	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
тип дисципліни	<u>вибіркова навчальна дисципліна</u>

2024 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права
протокол № 7

від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Садюк Андрій Валентинович*, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, економіки, управління та адміністрування.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення вибіркової дисципліни «Антимонопольне законодавство» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з теорії держави і права, конституційного права України, загальної та особливої частин цивільного права, господарського права, адміністративного права, а також кримінального права України, логіки та критичного мислення, а також інформаційних технологій в юридичній діяльності.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Антимонопольне законодавство» є суспільні відносини у сфері захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності; правовий статус, система та повноваження Антимонопольного комітету України (АМКУ); правові інститути визначення монопольного (домінуючого) становища та кваліфікації зловживань ним; нормативно-правове регулювання протидії антиконкурентним узгодженим діям (картелям) та контролю за економічною концентрацією; юридичні механізми захисту від недобросовісної конкуренції; правові засади моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання та припинення антиконкурентних дій органів влади; а також процесуальні аспекти розслідування справ АМКУ, система санкцій та судовий порядок оскарження рішень у конкуренційних спорах в Україні й умовах європейської інтеграції.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Антимонопольне законодавство» є формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня фахових знань щодо правових засад захисту економічної конкуренції, опанування механізмів запобігання монополізації ринків та недобросовісній конкуренції, а також розвиток практичних навичок представництва інтересів суб'єктів господарювання в органах Антимонопольного комітету та судах у конкуренційних спорах.

Основним завданням навчальної дисципліни «Антимонопольне законодавство» є ознайомлення здобувачів із понятійно-категоріальним апаратом, джерелами та принципами антимонопольно-конкурентного права; аналізування правової природи та критеріїв визначення меж товарних ринків і монопольного становища; дослідження матеріально-правових ознак антиконкурентних угод, змов на публічних торгах та недобросовісних форм конкуренції; вивчення дозвільних процедур АМКУ щодо концентрації капіталу, правил контролю за державною допомогою та регламентів проведення перевірок; а також відпрацювання практичних навичок юридичного оцінювання ризиків укладання господарських договорів, підготовки заяв про надання дозволу на концентрацію, складання скарг на антиконкурентні дії та позовних заяв про оскарження рішень АМКУ в судовому порядку.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Антимонопольне законодавство» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН21	Готувати проєкти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Конкуренційне право в системі права України	14	2	4			8	17	1	2			14
Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України	18	3	5			10	17	1	2			14
Тема 3. Монопольне становище на ринку	18	3	5			10	19	1	2			16
Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії	20	4	6			10	19	1	2			16
Тема 5. Контроль за економічною концентрацією	20	4	6			10	19	1	2			16
Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції	20	4	6			10	19	1	2			16
Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога	20	4	6			10	20	2	2			16
Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві	20	4	6			10	20	2	2			16
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Конкуренційне право в системі права України

Поняття, предмет та методи антимонопольно-конкуренційного права. Система законодавства про захист економічної конкуренції. Економічна конкуренція як об'єкт правового захисту. Принципи антимонопольної діяльності держави. Міжнародні стандарти та адаптація законодавства України до конкуренційного права ЄС.

Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України

Місце Комітету в системі органів державної влади та його правова природа. Система, завдання та повноваження органів Комітету. Правовий статус державного уповноваженого та голів територіальних відділень. Взаємодія з правоохоронними органами та іншими регуляторами. Порядок прийняття рішень та їх правова сила.

Тема 3. Монопольне становище на ринку

Поняття ринку та методика визначення його меж. Правові критерії визначення монопольного становища суб'єкта. Поняття та види зловживання домінуючим становищем. Колективне домінування: правові ознаки та наслідки. Природні монополії: правовий режим та особливості регулювання.

Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії

Поняття та класифікація узгоджених дій суб'єктів господарювання. Картельні змови: правова кваліфікація та доказування. Особливості «горизонтальних» і «вертикальних» антиконкурентних угод. Правові підстави звільнення від відповідальності. Дозволи на узгоджені дії: процедура отримання та умови.

Тема 5. Контроль за економічною концентрацією

Поняття економічної концентрації та її види. Правові пороги та критерії, що потребують дозволу на концентрацію. Процедура розгляду заяв про надання дозволу на концентрацію. Підстави для заборони концентрації та умови її проведення (зобов'язання). Відповідальність за здійснення концентрації без отримання дозволу.

Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції

Поняття та форми недобросовісної конкуренції згідно із законом. Правовий захист від неправомірного використання позначень та ділової репутації. Юридична кваліфікація дискредитації суб'єкта господарювання та шпигунства. Порівняльна реклама: правові межі та порушення. Процедура розгляду справ про недобросовісну конкуренцію.

Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога

Правова кваліфікація антиконкурентних дій органів влади та місцевого самоврядування. Юридичні наслідки прийняття актів, що обмежують конкуренцію на ринку. Система моніторингу та контролю державної допомоги суб'єктам господарювання. Поняття недопустимої державної допомоги та процедура її повернення. Роль Антимонопольного комітету як уповноваженого органу з питань державної допомоги.

Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві

Система санкцій за порушення антимонопольного законодавства. Порядок розслідування справ про порушення законодавства про захист конкуренції. Права суб'єктів господарювання під час проведення перевірок. Судовий порядок оскарження рішень Антимонопольного комітету. Примусове виконання рішень та стягнення пені.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конкуренційне право в системі права України	2	1
2	Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України	3	1
3	Тема 3. Монопольне становище на ринку	3	1
4	Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії	4	1
5	Тема 5. Контроль за економічною концентрацією	4	1
6	Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції	4	1
7	Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога	4	2
8	Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві	4	2
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конкуренційне право в системі права України	4	2
2	Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України	5	2
3	Тема 3. Монопольне становище на ринку	5	2
4	Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії	6	2
5	Тема 5. Контроль за економічною концентрацією	6	2
6	Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції	6	2
7	Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога	6	2
8	Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві	6	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Конкуренційне право в системі права України

Мета: системне засвоєння знань про предмет, методи, систему антимонопольно-конкурентного права, структуру законодавства та напрями адаптації до конкуренційного права Європейського Союзу.

Питання для обговорення:

1. Як визначається правове поняття, предмет і специфіка методів регулювання антимонопольно-конкурентного права?
2. Як побудована національна система законодавства про захист економічної конкуренції?
3. Чому економічна конкуренція розглядається як фундаментальний об'єкт правового захисту держави?
4. Які базові принципи покладено в основу антимонопольної діяльності суверенної держави?
5. Які міжнародні стандарти регулюють сферу захисту економічної конкуренції на глобальних ринках?
6. Як саме положення Угоди про асоціацію визначають завдання щодо адаптації законодавства України до конкуренційного права ЄС?

Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України

Мета: ґрунтовне вивчення інституційного статусу Антимонопольного комітету України в системі органів влади, повноважень його посадових осіб, засад взаємодії з регуляторами та порядку прийняття рішень.

Питання для обговорення:

1. Яке місце посідає Антимонопольний комітет України в системі органів державної влади та яка його правова природа?
2. Як побудована внутрішня система, які головні завдання та повноваження визначено для органів Комітету?
3. Який процесуальний та адміністративний статус мають державні уповноважені та голови територіальних відділень Антимонопольного комітету України?
4. На яких правових засадах здійснюється взаємодія Комітету з правоохоронними органами та іншими секторальними регуляторами?
5. Який нормативний порядок прийняття рішень органами Антимонопольного комітету України та яку правову силу вони мають?

Тема 3. Монопольне становище на ринку

Мета: комплексне опанування методики визначення меж ринку, правових критеріїв домінуючого становища суб'єктів, форм зловживання ним та специфіки регулювання природних монополій.

Питання для обговорення:

1. Що становить юридичне поняття ринку та яка методика застосовується для визначення його продуктових і географічних меж?
2. Які чіткі правові та кількісні критерії визначають монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання?
3. Що становить собою поняття та які існують форми і види зловживання домінуючим становищем на ринку?
4. Які правові ознаки характеризують інститут колективного домінування та які його юридичні наслідки?
5. Який правовий режим та особливості державного регулювання встановлено для суб'єктів природних монополій?
6. Як європейський тест на суттєве обмеження ефективної конкуренції впливає на сучасні доктрини визначення ринкової влади?

Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії

Мета: детальний аналіз правової природи узгоджених дій, картельних змов, критеріїв оцінки горизонтальних і вертикальних угод та умов надання дозволів Антимонопольного комітету України.

Питання для обговорення:

1. Як закон дефініює поняття та за якими ознаками здійснюється класифікація узгоджених дій суб'єктів господарювання?
2. Які особливості має правова кваліфікація, виявлення та збирання доказів у справах про картельні змови (зокрема на торгах)?
3. Чим відрізняються кримінально-правові та антимонопольні підходи до оцінювання «горизонтальних» і «вертикальних» антиконтурентних угод?
4. Які правові підстави та умови функціонування програми звільнення від відповідальності діють в Україні?
5. Яку процедуру розгляду заяв та які умови встановлено для отримання дозволу Антимонопольного комітету України на узгоджені дії?

Тема 5. Контроль за економічною концентрацією

Мета: критичне переосмислення поняття економічної концентрації, нормативних порогів необхідності отримання дозволів, стадій розгляду заяв та відповідальності за порушення.

Питання для обговорення:

1. Що становить юридичний зміст економічної концентрації суб'єктів господарювання та які її основні види?
2. Які правові (фінансові) пороги та критерії зумовлюють обов'язковість отримання попереднього дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію?
3. Які стадії та строки передбачає процесуальна процедура розгляду органів Антимонопольного комітету України заяв про надання дозволу на концентрацію?
4. Які нормативні підстави встановлено законом для прийняття рішення про заборону економічної концентрації?
5. На яких умовах та під які зобов'язання (структурні або поведінкові) Комітет може надати дозвіл на концентрацію?
6. Яка юридична відповідальність та фінансові санкції передбачені за здійснення концентрації без отримання попереднього дозволу?

Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції

Мета: наукове дослідження форм недобросовісної конкуренції, правових засад захисту ділової репутації та позначень, меж порівняльної реклами та регламенту розгляду справ.

Питання для обговорення:

1. Як визначається правове поняття та які існують форми недобросовісної конкуренції згідно із чинним законом?
2. Які механізми забезпечують правовий захист від неправомірного використання чужих позначень, брендів та ділової репутації?
3. Яка юридична кваліфікація встановлена для таких деліктів як дискредитація суб'єкта господарювання та поширення оманливих відомостей?
4. Які чіткі правові межі, вимоги та види порушень встановлено законодавством для порівняльної реклами?
5. Які процесуальні особливості має процедура розгляду Комітетом справ про вчинення недобросовісної конкуренції?

Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога

Мета: теоретичне осмислення правової природи антиконтурентних актів публічних органів, функціонування системи контролю державної допомоги бізнесу та процедур її повернення.

Питання для обговорення:

1. За якими матеріально-правовими ознаками здійснюється кваліфікація антиконкурентних дій органів влади та місцевого самоврядування?
2. Які юридичні наслідки тягне за собою прийняття підзаконних актів або рішень, що обмежують чи спотворюють конкуренцію на ринку?
3. Як побудована система моніторингу та правового контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання?
4. Що становить поняття недопустимої державної допомоги та яка встановлена правова процедура її примусового повернення?
5. Які виключні функції виконує Антимонопольний комітет України як уповноважений орган з питань контролю державної допомоги?
6. Як жорсткі правила ЄС щодо державної допомоги (State Aid Rules) інтегруються в національну практику в межах виконання євроінтеграційних угод?

Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві

Мета: аксіологічне розуміння системи фінансових санкцій, процесуального регламенту розслідувань, прав бізнесу під час перевірок Антимонопольного комітету України та судового порядку оскарження.

Питання для обговорення:

1. Як побудована система фінансових санкцій (штрафів) за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?
 2. Який процесуальний порядок та стадії розслідування справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції?
 3. Які законні права та процесуальні гарантії мають суб'єкти господарювання під час проведення перевірок та обшуків органами Антимонопольного комітету України?
 4. Який судовий порядок, строки та особливості підсудності встановлено для оскарження рішень Антимонопольного комітету?
- Як реалізується примусове виконання рішень Комітету, стягнення штрафів та нарахування і правове стягнення пені?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
<i>Усього годин</i>			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
<i>Усього годин</i>			

11.Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конкуренційне право в системі права України	8	14
2	Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України	10	14
3	Тема 3. Монопольне становище на ринку	10	16
4	Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії	10	16
5	Тема 5. Контроль за економічною концентрацією	10	16
6	Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції	10	16
7	Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога	10	16
8	Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві	10	16
Усього годин		78	124

12.Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Антимонопольне законодавство» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток компетентностей, формування здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно опановувати теоретичні й прикладні знання, що спрямовані на поглиблене опрацювання нормативно-правового захисту економічної конкуренції, аналіз правового статусу і повноважень Антимонопольного комітету України, дослідження критеріїв визначення монопольного становища, антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання та механізмів контролю за економічною концентрацією, вивчення засад надання державної допомоги та захисту від недобросовісної конкуренції, а також дотримання принципів академічної доброчесності й превентивних механізмів запобігання плагіату.

Самостійна робота здійснюється у формі: виконання домашніх завдань; підготовки аналітичних доповідей, есе та рефератів з обов'язковим дотриманням стандартів академічної доброчесності; роботи з нормативно-правовими актами антимонопольного законодавства (зокрема законами про захист економічної конкуренції, про Антимонопольний комітет України, про захист від недобросовісної конкуренції, про державну допомогу суб'єктам господарювання), методиками Антимонопольного комітету України та актуальною судовою практикою Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду; доопрацювання матеріалів лекцій шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання теоретичної бази; роботи з глобальними інформаційними мережами, офіційним вебпорталом Антимонопольного комітету України, електронними бібліотеками та науковими періодичними виданнями; опрацювання додаткової фахової літератури; складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення, а також практичного розв'язання ситуаційних задач (кейсів) щодо визначення продуктивних меж ринків, розрахунку часток суб'єктів господарювання, перевірки дотримання порогів концентрації, виявлення ознак змов на публічних торгах та підготовки позовних заяв про оскарження рішень Комітету.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Здійсніть порівняльно-правовий аналіз положень законодавства України про захист економічної конкуренції та відповідних регламентів Європейського Союзу.

Варіант 2.

Підготуйте реферат про адміністративно-правову компетенцію, функції та специфіку процесуального статусу державного уповноваженого Антимонопольного комітету України.

Варіант 3.

Обґрунтуйте в аналітичному огляді методику визначення географічних та продуктових меж товарного ринку під час встановлення домінуючого становища.

Варіант 4.

Складіть юридичний аналіз ознак картельної змови та особливостей збирання непрямих доказів узгоджених дій учасників публічних закупівель.

Варіант 5.

Проаналізуйте матеріально-правові умови, стадії та процесуальний порядок реалізації програми звільнення від відповідальності в Україні.

Варіант 6.

Напишіть наукову доповідь про правові фінансові пороги та критерії обчислення сукупного доходу, що зумовлюють обов'язковість отримання дозволу на концентрацію.

Варіант 7.

Сформулюйте порівняльну таблицю форм недобросовісної конкуренції, пов'язаних із копіюванням зовнішнього вигляду виробів та дискредитацією конкурентів.

Варіант 8.

Визначте нормативно-правовий статус Антимонопольного комітету України як уповноваженого органу з питань контролю державної допомоги та критерії недопустимості субсидій.

Варіант 9.

Висвітліть у формі есе процесуальні гарантії та права суб'єктів господарювання під час проведення перевірок та вилучення документів органами Антимонопольного комітету України.

Варіант 10.

Оформіть проєкт позовної заяви до господарського суду про визнання недійсним та скасування рішення територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання сучасних наукових праць є обов'язковим. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте предмет, методи та систему антимонопольно-конкурентного права України на сучасному етапі.
2. Охарактеризуйте принципи антимонопольної діяльності держави та напрями адаптації законодавства до права ЄС.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте місце Антимонопольного комітету України в системі органів влади та його правову природу.
2. Висвітліть повноваження органів Антимонопольного комітету України та порядок взаємодії з іншими регуляторами і правоохоронними органами.

Варіант 3.

1. Дослідіть правові та економічні критерії визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання.
2. Окресліть поняття, ознаки, види та юридичні наслідки колективного домінування на товарному ринку.

Варіант 4.

1. З'ясуйте матеріально-правові ознаки та види зловживання суб'єктами своїм домінуючим становищем на ринку.
2. Опишіть правовий режим та особливості державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій.

Варіант 5.

1. Обґрунтуйте поняття, сутність та класифікацію антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання.
2. Порівняйте кваліфікаційні відмінності «горизонтальних» (картелів) та «вертикальних» антиконкурентних угод.

Варіант 6.

1. Визначте юридичний зміст економічної концентрації та нормативні підстави для отримання попереднього дозволу.
2. Проілюструйте процесуальні етапи розгляду заяв про концентрацію та види зобов'язань при наданні дозволу.

Варіант 7.

1. Аргументуйте форми недобросовісної конкуренції, пов'язані з неправомірним використанням ділової репутації та позначень.
2. Поясніть правові межі, вимоги та кваліфікацію порушень при використанні порівняльної реклами.

Варіант 8.

1. Обговоріть правову кваліфікацію антиконкурентних дій органів влади та місцевого самоврядування і їх наслідки.
2. Критикуйте концепцію недопустимої державної допомоги суб'єктам господарювання та процедуру її повернення.

Варіант 9.

1. Сформулюйте структуру та види фінансових санкцій (штрафів, пені) за порушення антимонопольного законодавства.
2. Деталізуйте процесуальні стадії розслідування справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Варіант 10.

1. Оцініть судовий порядок оскарження рішень Антимонопольного комітету України, строки звернення та правила визначення підсудності справ.
- Класифікуйте механізми примусового виконання рішень Комітету та порядок правового стягнення накладених штрафів.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Що є предметом регулювання антимонопольно-конкурентного права?
2. Які акти складають систему законодавства про захист економічної конкуренції?
3. Яке місце посідає Антимонопольного комітету України в системі органів державної влади?
4. Які органи входять до структури Антимонопольного комітету України?
5. Який процесуальний статус має державний уповноважений Антимонопольного комітету?
6. Яку правову силу мають рішення, прийняті органами Антимонопольного комітету?
7. Що таке «товарний ринок» у контексті антимонопольного права?
8. За якими критеріями визначаються продуктові межі ринку?
9. Як визначаються географічні межі товарного ринку?
10. Які кількісні показники частки ринку презюмують домінуюче становище?
11. Що становить сутність зловживання домінуючим становищем?
12. Які існують основні види зловживань домінуючим становищем?
13. Що таке «колективне домінування» на ринку?
14. Які сфери діяльності відносяться до природних монополій?
15. Що таке антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання?
16. Як закон дефініює поняття «картель»?
17. Чим горизонтальні антиконкурентні угоди відрізняються від вертикальних?
18. Що становить собою змова на публічних торгах (тендерах)?
19. Що таке програма «Leniency» та які умови звільнення від відповідальності?
20. Який порядок укладання та погодження дозволів на узгоджені дії?
21. Що таке «економічна концентрація» у конкуренційному праві?
22. Які існують основні види економічної концентрації?
23. Які правові пороги доходу вимагають отримання дозволу на концентрацію?
24. Які стадії включає процедура розгляду заяви про концентрацію?
25. За яких умов органи Антимонопольного комітету мають право заборонити концентрацію?
26. Які види зобов'язань можуть покладатися на учасників концентрації?
27. Яка відповідальність передбачена за здійснення концентрації без дозволу?
28. Що таке «недобросовісна конкуренція» за чинним законом?
29. Які дії кваліфікуються як неправомірне використання позначень?
30. Що таке «дискредитація суб'єкта господарювання»?
31. Які правові вимоги висуваються до порівняльної реклами в Україні?
32. Які дії органів виконавчої влади визнаються антиконкурентними?
33. Що таке «державна допомога суб'єктам господарювання»?
34. Яка державна допомога визнається законодавством недопустимою?
35. Яка процедура застосовується для примусового повернення державної допомоги?
36. Які максимальні розміри штрафів передбачені за порушення конкуренційного права?
37. Які стадії включає розслідування справ про порушення в Антимонопольного комітету?
38. Які права підприємства під час проведенні обшуків і перевірок Антимонопольним комітетом?
39. У який строк та до яких судів оскаржуються рішення Антимонопольного комітету?
40. Як здійснюється примусове стягнення штрафів і нарахування пені Антимонопольним комітетом?

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Антимонопольне законодавство» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Антимонопольне законодавство» є підсумковий контроль – диференційований залік.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Антимонопольне законодавство» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з початкової дисципліни «Антимонопольне законодавство» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60									Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Самостійна робота		
6 балів	7 балів	6 балів	6 балів	7 балів	6 балів	6 балів	6 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Антимонопольне законодавство» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Антимонопольно-конкурентне право: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти ступеня магістра права усіх форм навчання / В.В. Добровольська, О.О. Квасніцька, О.Р. Гофман, Д.В. Зятіна. Одеса, 2021. 131 с.
2. Коломоєць Т.О., Філіпова Т.Л. Адміністративні процедури у сфері захисту економічної конкуренції в Україні: теоретичний, нормативний та праксеологічний аспекти: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 224 с.
3. Омельченко Л.В. Механізм забезпечення захисту конкуренції в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Одеса: ВД «Гельветика», 2021. 220 с.
4. Садюк А. Розширення інституційної спроможності регулятора у сфері захисту конкуренції. *Migration & Law*. 2024. Vol. 4(2). pp. 70-81.
5. Тетарчук І.В. Антимонопольне конкурентне право України: навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 174 с.
6. Швидка Т.І. Антимонопольне-конкурентне право: навч. посіб. Харків: Право, 2024. 184 с.
7. Швидка Т.І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків: Право, 2020. 376 с.